

BERGSSTATEN

YTTRANDE

Sid 1(4)

2018-10-30

Dnr BS 69-544-2018

m.remissvar@regeringskansliet.se
stina.andersson@regeringskansliet.se

Remiss av Naturvårdsverkets redovisning avseende klassificering av gruvavfall och Naturvårdsverkets och SGUs förslag till strategi för hantering av gruvavfall

Er beteckning: Dnr M2018/019847/Ke

Bergsstaten har den 3 juli 2018 mottagit rubricerat ärende för yttrande. Med anledning av detta vill Bergsstaten framföra följande.

Naturvårdsverkets redovisning avseende klassificering av gruvavfall

Bergsstaten har inte några synpunkter att framföra avseende Naturvårdsverkets redovisning.

Naturvårdsverkets och SGUs förslag till strategi för hantering av gruvavfall

Sammanfattning

Naturvårdsverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU) har i april 2016 fått i uppdrag av regeringen att ta fram en strategi för hantering av gruvavfall. I den rubricerade rapporten lämnar Naturvårdsverket och SGU sitt gemensamma förslag med redovisning av strategin.

Bergsstaten tycker att det är positivt att det arbetas fram förslag till strategi för hantering av gruvavfall och att Naturvårdsverket och SGU tillsammans, som besitter relevant kunskap och erfarenhet, har utsetts att lämna förslaget till strategi. I rapporten anges vid återkommande tillfällen den skiljaktiga mening som råder mellan Naturvårdsverket och SGU beträffande en av de åtgärder som har föreslagits för att åstadkomma ett ändamålsenligt och tydligt provningssystem. Enligt förslaget ska provningssystemet utgöra det huvudsakliga styrmedlet för en miljömässigt hållbar hantering av gruvavfall. Bergsstaten delar den bedömningen och anser att rapporten hade vunnit i trovärdighet om Naturvårdsverket och SGU hade varit eniga om förslag på åtgärder för att åstadkomma ett tydligt och effektivt provningssystem.

Del 1 Strategi

Avsnitt 1 Förslag till strategi för en miljömässigt hållbar hantering av gruvavfall Ett effektivt och tydligt provningssystem

Bergsstaten anser att nuvarande provningssystem avseende bearbetningskoncession enligt minerallagen är ändamålsenligt. Det obligatoriska samrådsförfarandet med länsstyrelsen inom ramen för koncessionsprovningen säkerställer att markanvändningsfrågan blir allsidigt belyst och att marken får den användning den är mest lämpad för. Naturvårdsverket föreslår en utredning hur provningssystemet kan förbättras, de brister i provningssystemet som påtalas är bland annat provningen av lokaliseringen. Bergsstaten anser inte att det finns behov av att än en gång utreda frågan om hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken och dess tillämpning i koncessionsskedet.

Om avfallshanteringskostnader ska inkluderas vid bedömningen av malmbevisningen i koncessionsprovningen behöver riktlinjerna för malmbevisningen en översyn enligt Bergsstatens uppfattning.

Rätt kunskap på rätt plats

Av rapporten framgår att det genom dialogen med länsstyrelserna har framkommit att tillsynen över gruvverksamhet varierar beroende på inom vilket län verksamheten bedrivs. Bergsstaten anser att den bristen avseende tillsynen inte kan lösas genom att främja samverkan mellan länsstyrelser med gruvverksamhet. Bergsstaten tror att det krävs mer kraftfulla åtgärder för att säkerställa en enhetlig tillsyn av gruvverksamhet. Bergsstaten föreslår att det tas under övervägande att samla tillsynen över gruvverksamhet vid någon av de länsstyrelser som har mest erfarenhet av tillsyn inom gruvnäringen för att skapa samma förutsättningar och krav för gruvbolagen.

Avsnitt 3.1.3. Öka återvinningen

Bergsstaten instämmer med bedömningen att det finns behov av att se över eventuella hinder för sekundär utvinning i minerallagen men anser att sådan översyn även bör inkludera klagörande av när sekundär utvinning kan ske med stöd av gällande bearbetningskoncession och i vilka situationer nytt tillstånd måste sökas för sekundär utvinning.

Avsnitt 3.3.1. Provningens omfattning vid Bergsstaten och hos mark- och miljödomstolarna

Enligt förslaget är det en brist i provningssystemet att lokaliseringen av anrikningsverk och utvinningsavfallsanläggningar kan komma att avgöras hos Bergsstaten. Bergsstaten delar inte Naturvårdsverkets uppfattning att det är omöjligt att avgöra den bästa placeringen av driftsanläggningarna i koncessionsskedet. Den icke lokaliseringbara fyndigheten har inte sällan sådan betydelse för placeringen av driftsanläggningar att det enligt Bergsstatens bedömning finns såväl förutsättningar som nödvändighet för verksamhetsutövaren att i ett tidigt skede kunna planera för utformningen av den kommande verksamheten. Bergsstaten vill erinra om att den av sökanden redovisade markanvändningen för driftsanläggningar alltid blir föremål för provning hos länsstyrelsen genom det obligatoriska samrådsförfarandet enligt 8 kap. 1 § minerallagen.

I förslaget anges att det eventuellt sker en prövning vid länsstyrelsen i samband med koncessionsprövningen hos Bergsstaten vilket är felaktigt.

Vidare vill Bergsstaten framhålla vikten av att sökanden av en bearbetningskoncession lämnar uppgift om var anrikning planeras att ske och att Bergsstaten alltid begär in dessa uppgifter. Vid bedömningen av malmbevisningen tillämpar Bergsstaten riktlinjer utarbetade av Statens industriverk. Med utgångspunkt från det underlag som sökanden redovisar bedömer Bergsstaten i steg ett om det har påvisats mineraltillgång för den sökta fyndigheten som i tekniskt hänseende möjliggör brytning av fyndigheten. Enligt steg två i riktlinjerna för malmbevisningen ska den som ansöker om bearbetningskoncession göra sannolikt att fyndigheten är brytvärd i ekonomiskt hänseende. Detta innebär ett krav på sådan mängd mineral att fyndigheten i sig kan bära kostnaden för de anläggningar som måste uppföras, t ex anläggning för att bryta och anrika malmen. Om sökanden exempelvis planerar att anrika malmen i egen regi vid annat verksamhetsområde eller i samarbete med annan aktör ska Bergsstaten vid bedömningen av malmbevisningen även beakta kostnaderna för att få malmen i transportabelt skick och kostnaderna för transportererna.

Bergsstaten vill påpeka att ett det har införts ett nytt 6 kap. i miljöbalken och följändringar i minerallagen och minerallagen, ändringarna trädde ikraft den 1 januari 2018. Ändringarna innebär att en ansökan om bearbetningskoncession som kommer in till Bergsstaten efter den 31 december 2017 ska föregås av ett avgränsningssamråd och innehålla en specifik miljöbedömning. Vid ansökan om bearbetningskoncession ska det alltid göras en specifik miljöbedömning eftersom det alltid kan antas att gruvverksamhet innebär en betydande miljöpåverkan.

Avsnitt 3.3.2. Prövningsprocessen är inte ändamålsenlig

Naturvårdsverket framhåller att prövningsprocessen inte är ändamålsenlig ifråga om lokaliseringsprövningen för driftsanläggningarna enligt dagens system. Naturvårdsverket hänvisar till ett publicerat förslag framtaget genom Naturvårdsverkets försorg och som avser förbättringar avseende prövningssystemet. Innebörden av förslaget uppges vara att miljöbalksprövningen hålls ihop till en instans och att 3 och 4 kap. miljöbalken därmed flyttas till miljödomstolarna.

SGU har framfört en avvikande mening. Bergsstaten delar SGUs uppfattning att frågan om prövningen av 3 och 4 kap. miljöbalken inte ingår i uppdraget att ta fram en strategi för hantering av gruvavfall och att frågan redan har utretts. Bergsstaten ställer sig därmed inte heller bakom **åtgärdsförslaget i Avsnitt 3.3.3** att utreda om prövningssystemet kan förbättras.

Avsnitt 3.5.2. Tillämpningen av 2 kap. miljöbalken

Bergsstaten vill erinra om att de villkor som avser hur verksamheten vid en gruva i drift får bedrivas, t ex metoderna för utvinning, inte blir föremål för prövning vid Bergsstaten. Villkor för hur verksamheten får bedrivas uppställs av mark- och miljödomstolarna vid prövningen av miljötillståndet.

*Avsnitt 5.3. Översiktliga förväntade konsekvenser för olika aktörer**Prövningsmyndigheter*

Bergsstaten instämmer i att det kan medföra en ökad arbetsbörda vid myndigheten om avfallshanteringskostnaderna samt avfallshanteringsplanerna inkluderas respektive får en starkt roll vid prövningsförfarandet.

*Del 2 Beskrivning av nuläget**Avsnitt 9.6. Gruvföretagens publika information*

Bergsstaten vill påpeka att det i guiden för tillämpning av FRB-standarden anges vilket underlag som erfordras för bedömning av mineralreserv. Det framgår dock inte uttryckligen av FRB-standarden vilket underlag som ska ges in till Bergsstaten vid en ansökan om bearbetningskoncession.

Avsnitt 9.6.1. Styrmedlens funktion

Enligt förslaget är det en brist att malmbevisningen inte innehåller prognoser av avfallshanteringskostnader. Bergsstaten vill erinra om att den bedömning som sker avseende malmbevisningen vid prövningen av en bearbetningskoncession är en sannolikhetsbedömning. Det åvilar sökanden av en bearbetningskoncession att förete teknisk och ekonomisk utredning avseende den påträffade fyndigheten som visar att gruvdrift sannolikt är möjlig inom en period om tjugofem år. Det föreligger däremot inget krav på att sökande ska förete en strikt ekonomisk bevisning. Bergsstaten vill framhålla följande. Om malmbevisningen ska innehålla en prognos avseende estimerade avfallskostnader så måste kravet på prognosen för avfallskostnaderna arbetas in i riktlinjerna för malmbevisningen och utformas i enlighet med riktlinjerna i övrigt d v s en sannolikhetsbedömning.

Bilaga 2 SGU:s avvikande mening

Bergsstaten instämmer i vad SGU framför i sin avvikande mening.

Beslut i detta ärende har fattats av bergmästare Åsa Persson efter föredragning av juristen Elinor Alfredsson.

Åsa Persson

Elinor Alfredsson